
ΣΥΜΜΙΚΤΑ

ΛΑΝΘΑΝΟΝ ΦΥΛΛΟ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΥ ΤΟΥ ΘΟΥΚΥΔΙΔΗ

Στὸ τέλος τοῦ βατικανοῦ Ἑλληνικοῦ κώδικα 44, ποὺ χρονολογεῖται τὸν 14ο/15ο αἰ. καὶ περιέχει ἔργα διαφόρων ποιητῶν τῆς ἀρχαιότητος (Σοφοκλῆ, Ἡσιόδου, Θεοκρίτου καὶ Διονυσίου), εἶναι σταχωμένο ἓνα φ ἀπὸ ἄγνωστο χειρόγραφο τοῦ 13ου/14ου αἰ., ποὺ περιέχει ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ Α' βιβλίον τῶν Ἱστοριῶν τοῦ Θουκυδίδη (LXX, 6 - LXXIII, 4 ab οἰκειοτάτῃ ἐς τὸ πράσσειν ad πορθεῖν, ἀδυνάτων) μὲ σχόλια στὴν ὥα.¹ Τὸ ἐνδιαφέρον ποὺ παρουσιάζει αὐτὸ τὸ φ, στὸ ὁποῖο δίνω τὸ σύμβολο C₁, συνίσταται στὸ ὅτι τὸ κείμενό του συμπίπτει γενικὰ μὲ τὸν κώδικα C (= Laurentianus pl. 69, cod. 2), τῶν ἀρχῶν τοῦ 10ου αἰ., πού, σύμφωνα μὲ τὴ Jacqueline de Romilly,² «εἶναι τὸ ἀρχαιότερο ἀπὸ τὰ παλαιὰ χειρόγραφα καὶ συχνὰ τὸ καλύτερο, καὶ ποὺ δὲν ἄφησε ἀπογόνους». Φαίνεται λοιπὸν ὅτι τὸ ἀκροτελεύτιο φ τοῦ Vatic. gr. 44 εἶναι ὁ μοναδικὸς μέχρι σήμερα ἀπόγονος τοῦ C.

Στὴ συνέχεια παραθέτω τὶς γραφῆς αὐτοῦ τοῦ φ σὲ σχέση μὲ τὶς γραφῆς τοῦ C καὶ τῶν ἄλλων παλαιῶν χφ τοῦ Θουκυδίδη.³

1. Γραφῆς τοῦ C₁ ποὺ συμπίπτουν μὲ τὸ C μόνο του ἢ καὶ μὲ ἄλλα χφ:

LXX 7 2 ἐπεξέλωσιν CC₁: ἐξέλωσιν A B F οἰκειῶν CC₁: οἰκειᾶ A B E F 4 του καὶ CC₁: καὶ του A καὶ τοῦ B.

LXXI 1 6 τε τοὺς CC₁: τε cett. 3 4 τῆς CC₁, Stobaeus: om. cett.

LXXII 1 8 ἐβούλοντο σημεῖναι CC₁: σημεῖναι ἐβούλοντο M, cett., Π₂₇ 9 ποιήσασθαι CC₁ Π₂₇: ποιήσεσθαι cett. ἄν om. CC₁ 2 3 ἀποκωλύει CC₁: ἀποκωλύει F ἀποκωλύη A B E M 4 ἐπιέναι A B E F M Π₂₇: παριέναι CC₁.

LXXIII 1 2 ὑμετέροις A E M F: ἡμετέροις CC₁ B 3 αἰσθανόμενοι CC₁: αἰσθόμενοι cett., C_{1sl} 9 ἡμᾶς CC₁: ὑμᾶς H, cett., Π₂₇ 2 3 αὐτοί: αὐτοῖς CC_{1ac} 5 ἐκινδυνεύετο: ἐκινδυνεύετε CC_{1ac} 4 6 ἄν om. CC₁.

1. Βλ. J. Mercati - P. Franchi De' Cavalieri, *Codices Vaticani Graeci*, τ. I, Ρώμη 1923, σσ. 40-41. Ἐν καὶ ἀναφέρεται σὲ αὐτὸν τὸν κατάλογο, φαίνεται ὅτι τὸ φ αὐτὸ διέλαθε τῆς προσοχῆς ὅλων τῶν μελετητῶν τῆς χειρόγραφης παράδοσης τοῦ Θουκυδίδη.

2. Βλ. J. de Romilly, *Thucydide, La Guerre du Péloponnèse*, Livre I, Paris, Les Belles Lettres, 1968, σ. xvi.

3. Χρησιμοποιοῦνται τὰ σύμβολα τῶν κωδίκων καὶ ἡ στιχαριθμηση τῆς ἔκδοσης τῆς J. de Romilly.

II. Γραφές τοῦ C_1 ποὺ διαφοροποιοῦνται ἀπὸ μόνο τὸ C ἢ καὶ ἀπὸ ἄλλα $\chi\phi$:

LXXI 1 5 τῶ A B C: τὸ C_1 et alii.

LXXII 1 12 τραπέσθαι] τρέψεσθαι Π_{27} τρέπεσθαι C_1 .

III. Λάθη τοῦ C_1 :

LXXI 4 1 ὠρίσθω] διωρίσθω C_1 2 Ποτειδεάταις] Ποτιδεάταις C_1 3 ἐσβαλόντες] ἐσβάλλοντες C_1 4 ἐχθίστοις] ἐχθροῖς C_{1ac} προῆσθε] πρόησθε C_1 ἄθυμια] ἀμαθία C_{1ac} 7 1 Πελοπόννησον] Πελοπόννησον C_1 .

LXXII 1 6 ἐνεκάλου] ἐκάλου C_{1ac} 13 βούλεσθαι] βούλεσθε C_1 .

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΙΣΑΒΕΛΛΑ ΟΝ. ΤΣΑΒΑΡΗ